

“ความเป็นแม่ทำให้เรายอมรับทุกส่วนในชีวิตตัวเอง” แม่โ้ว วริศรา มีภาษณี

แม่โ้ว วริศรา มีภาษณี ผู้ร่วมก่อตั้งเพจสื่อสารอย่างสันติ เป็นคุณแม่เลี้ยงเดี่ยวของลูกสาววัยสิบเจ็ด เป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้เรื่องการคลี่คลายความขัดแย้ง การสื่อสารอย่างสันติ นพลักษณ์ และ Transformation Game และเป็นนักกิจกรรมทางสังคมที่ทำงานเพื่อให้คนกลับมาฟังความรู้สึกที่แท้จริงของตัวเอง ได้ยินกันและกัน และหยั่งรากลึกกลงไปในความหมายของชีวิต

ตลอดช่วงโม่งสนทนากับแม่โ้ว เต็มไปด้วยคำถามสำคัญในมายาที่สังคมซึบอวกไว้ ทำให้เราต้องกลับมาถามตัวเองด้วย ผู้หญิงต้องเป็นอย่างไร แม่ต้องเป็นอย่างไร และครอบครัวอบอุ่นต้องเป็นอย่างไร

การมีลูก เรื่องจริงที่ไม่โรแมนติก

เราตั้งต้นความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นแม่คล้ายๆที่คนทั่วไปในสังคมบอกเราว่า แม่คือผู้หญิงที่มีลูก แต่เราเป็นผู้หญิงที่คิดแตกต่างไป สิ่งที่เราคิดคือ ไม่ใช่ว่าผู้หญิงทุกคนจะอยากมีลูก และความเป็นแม่นั้นเกิดขึ้นได้เฉพาะกับผู้หญิงเท่านั้นหรือ เราจะค่อยๆลองตอบคำถามเหล่านี้

เราเป็นคนอยากมีลูก มันเป็นหนึ่งในความฝันของเรา ตอนที่คิดอยากมีลูก มันเป็นความรู้สึกในจินตนาการแบบโรแมนติกว่า ชีวิตที่มีลูกต้องดีแน่ๆ น่าจะเป็นชีวิตที่ใช่เลย ตอนนั้นเรามุ่งไปที่ความหมาย อารมณ์ ความรู้สึก แต่ไม่ได้รู้สึกถึงรูปธรรมที่จะต้องเลี้ยงดูคนอื่นคนหนึ่งทั้งชีวิต

พอมีลูกจริงๆก็พบว่า ชีวิตต้องเปลี่ยนแปลงเยอะเพื่อเลี้ยงใครสักคน ทั้งชีวิตเรา ชีวิตเขา ทำให้ความเข้าใจต่อการเป็นแม่ต่างออกไป จากที่คิดว่าความรักของแม่ต่อลูกมันไม่มีเงื่อนไข เราก็เริ่มไม่แน่ใจ เพราะพอมีลูกจริงๆก็เห็นความซับซ้อนที่มากขึ้น มันไม่ใช่ว่าทันทีที่มีเขาอยู่ในห้อง หรือเห็นหน้าเขา ก็เกิดความรักแบบนี้มาสิ่งสถิตในเนื้อในตัว หรือเราจะรักเขาได้อย่างไม่มีเงื่อนไขตลอดไป สำหรับเรามันไม่ได้เป็นแบบนี้ มันมีความหลากหลายของอารมณ์ความรู้สึกที่ค่อยๆประกอบความเข้าใจใหม่ จากเดิมที่เด็ดเดี่ยวความรักของแม่คือเด็ดเดี่ยวๆโทนเดียวกัน พอได้ลองทำจริงๆ เราเห็นสิ่งที่หลากหลาย หลายเฉด หลายมุม เป็นความเข้าใจที่ซับซ้อนมากขึ้น

ตอนแรกก็ไม่รู้หรือคิดว่าทำไมเราอยากเป็นแม่ แต่มาเข้าใจในตอนหลัง หลายปีมาแล้วหลังจากลูกโต ว่ามันมาจากความอยากเข้าใจชีวิตเรา อยากยอมรับทุกส่วนในชีวิตตัวเองผ่านการเป็นแม่ โดยกระบวนการมันง่ายมาก เพราะทันทีที่รู้ว่าจะมีอีกชีวิตหนึ่งมาอยู่กับเรา ซึ่งเป็นชีวิตที่ช่วยเหลือดูแลตัวเองไม่ได้เลย มันช่วยทำให้การเรียนรู้เกิดขึ้น ทำให้ชีวิตเรามีคุณภาพของความเข้าใจชีวิต การยอมรับส่วนต่างๆของชีวิต ความเคารพทั้งชีวิตเราและชีวิตลูก การเป็นตัวของตัวเอง และมีศักยภาพในการสนับสนุนช่วยเหลือทั้งชีวิตเราและชีวิตอื่นๆ

หนทางการเรียนรู้ผ่านการมีลูก มันทำให้เราจริง ทำให้เราเผชิญกับตัวเอง เพราะในการดูแลเด็กคนหนึ่ง เราต้องเจอสถานการณ์กระตุ้นเยอะมาก เจอการเปลี่ยนแปลงทุกวัน เด็กเดือนแรกก็เป็นอย่างหนึ่ง สองสามเดือนก็อย่างหนึ่ง หกหรือแปดเดือนก็อีกอย่างหนึ่ง ขวบหนึ่งเป็นอย่างหนึ่ง สองสามขวบก็อีกแบบ มันเป็นสถานการณ์ที่ทดสอบว่า ที่เราอยากมีลูก มันจริงไหม ที่เรายกกว่าจะรักสิ่งมีชีวิตเล็กๆนี้ มันทำได้ตลอดจริงหรือเปล่า เพราะเขาจะไม่ได้เป็นในแบบที่เราอยากให้เป็น แล้วคุณจะรักเขา เฉพาะเมื่อเขาเป็นอย่างที่คุณอยากให้เป็นใช่ไหม

ยกตัวอย่าง ตอนลูกเล็กๆ เขาจะตื่นกลางดึกคืนละสองสามรอบ พอตื่นมาก็ร้องไห้ไม่หยุด ต้องมีคนอุ้มเดินไปเดินมาเป็นชั่วโมงถึงจะหลับ กลางวันเขาก็ไม่ค่อยนอน สัก 20-30 นาทีก็ตื่น แล้วไม่ได้เป็นแค่สองสามเดือน แต่เป็นแบบนี้เป็นปีๆ ชีวิตเราก็นวนลูบบนนั้นเป็นปี นอนไม่พอ มีความโกรธ ความไม่พอใจ ความไม่โอเคเกิดขึ้น เพราะเราก็ไม่เคยคิดว่าชีวิตการเป็นแม่หรือการมีลูกจะยากลำบากขนาดนี้

ประกอบกับตอนนั้นงานก็ไม่ได้ทำเพราะต้องเลี้ยงลูก เราก็เกิดคำถามว่า มันจะเป็นอย่างนี้ถึงเมื่อไหร่ ชีวิตการทำงานของเรจะเป็นอย่างไร แล้วก็เกิดคำถามกับตัวเองว่า ที่อยากเป็นแม่ อยากมีลูก มันยังจริงอยู่ไหม แล้วเราจะเป็นแม่แบบไหนดี มันก็มีความคาดหวังต่อความเป็นแม่ของตัวเองซ้อนลงไปอีก

พอลูกเริ่มโต เขาเริ่มเป็นตัวของตัวเอง มันก็จะมีบางเรื่องที่เขาชอบไม่เหมือนกัน เราก็ถามตัวเองว่า จริงๆ เรารักเขาเพราะอยากให้เขามาทำอะไรให้ อยากให้เขาเป็นตัวแบบบางอย่างที่เราไม่ได้ทำหรือเปล่า แล้วถ้าเขาเป็นตัวของตัวเอง ไม่เป็นตามความคาดหวังของเรา แล้วเราอยากจะได้ความรักที่มีต่อลูกอย่างไร มันก็มีเรื่องให้กลับมาตรวจสอบตัวเองอยู่เรื่อยๆ

2

ฟังเสียงความรู้สึกที่แท้จริง

เราคิดว่าศักยภาพความเป็นแม่ไม่ได้จำกัดเฉพาะผู้หญิงที่มีลูกได้ หากคุณสามารถเข้าอกเข้าใจ ยอมรับและเคารพชีวิตของผู้คน คุณเป็นตัวของตัวเอง คุณให้ความสนับสนุนช่วยเหลือผู้อื่น นี่เป็นคุณภาพที่มนุษย์คนไหนก็ได้ แต่สังคมกลับกำหนดบทบาทให้ผู้หญิงเท่านั้นที่จะเป็นแม่ได้ มันจึงจำกัดศักยภาพความเป็นมนุษย์ไว้แค่บทบาททางเพศ และจำกัดความหมายบางอย่างของชีวิตลงด้วย

ในการเรียนรู้ของเรา คำว่า “แม่” คือคุณภาพของการทำให้เติบโตและขยายออก ไม่ใช่การจำกัด เป็นหนทางการเข้าใจชีวิตตัวเอง เพราะการเลี้ยงดูอีกชีวิตหนึ่งจะช่วยให้เราเกิดการเรียนรู้และเต็มเปี่ยมขึ้นในความเป็นมนุษย์ และจริงๆ ชีวิตก็มีหนทางอื่นๆ ในการเรียนรู้เรื่องนี้ด้วย เพียงแต่ตอนนั้นเราไม่รู้

แม่หลายคนเป็นทุกข์ เพราะเขาพยายามเป็นให้ได้ตามภาพที่สังคมบอก ว่าเธอควรเป็นแม่แบบนี้ๆ พอเขาเป็นไม่ได้หรือรับมือไม่ไหวกับสิ่งที่สังคมให้ความหมาย เขาก็ทุกข์มาก แต่ถ้าโอเค เราตั้งหลักใหม่ สังคมจะพูดอะไรก็พูดไป แต่เราจะตอบตัวเองให้ได้ว่าเราจะเอาแบบไหน การเป็นแม่ก็อาจเป็นโอกาสในการเติบโต เป็นโอกาสที่ช่วยให้เราเป็นมนุษย์ที่เพิ่มขึ้น

เราเป็นคนที่ไม่ค่อยอยู่ในขอบความคิดความเชื่อของสังคม เป็นคนหาเรื่องหาความว่าทำไมสังคมคิดแบบนี้ สอนแบบนี้ จริงหรือที่ผู้หญิงควรทำแบบนี้ ผู้ชายควรทำแบบนี้ คิดว่าจำเป็นที่ต้องชวนกันถาม ไม่ใช่เฉพาะผู้หญิงที่เป็นแม่นะ แต่ชวนผู้คนในสังคมถามด้วยว่า ความคิดความเชื่อที่คิดตามๆ กันมา มันทำให้เรามีความสุขจากข้างในจริงหรือเปล่า

ในประสบการณ์ของตัวเอง เราใช้ตัวเองวัดว่าทำอะไรแล้วมีความสุข ถ้ามีบางอย่างที่เราทำออกไปแล้วไม่ตรงกับความรู้สึกข้างใน เราจะรู้สึกได้ว่า เราไม่ชอบทำแบบนี้ เราก็ไม่ทำ เช่น เรามีลูกสาว สังคมสอนว่าเด็กผู้หญิงต้องเรียบร้อย พูดเพราะ เคารพเชื่อฟังคนอายุมากกว่า แต่เราไม่ได้เชื่อแบบนี้ เราเชื่อว่าคนแต่ละคนมีบุคลิกของ

ตัวเอง จึงไม่บังคับหรือสอนให้ลูกทำแบบนี้ ลูกก็ไปเรียนรู้ด้วยตัวเองว่า ถ้าพูดแบบนี้ๆ คนก็อาจต่อว่ากลับมา แล้ว เธอจะอย่างไรดี บางทีลูกก็เสียใจจากสิ่งที่ทำ ถ้าเสียใจแล้วจะทำยังไงต่อ นี่คือสิ่งที่เขาค่อยๆ เรียนรู้เอง

แต่สิ่งเหล่านี้ก็มีความเนียน เพราะถ้าเราทำตามเสียงข้างในเรา แล้วไม่ทำตามเสียงที่สังคมบอก เราอาจ ได้รับแรงกดดันหรือแรงเสียดทานบางอย่าง หลายคนทั้งผู้หญิงผู้ชายก็มักเลือกทางที่ง่ายกว่า เอวาะ หยวนๆ เตี้ยว อีกหน่อยค่อยทำไอ้ที่อยากทำก็ได้ แต่ข้างในเราอาจรู้สึกบางอย่าง ที่จริงบางเรื่องก็ไม่จำเป็นต้องยืนยันสิ่งที่ตัวเอง รู้สึกตลอดเวลา เพียงแต่ถ้าเมื่อไหร่ก็ตามที่เรื่องนั้นเริ่มเบียดเบียน เริ่มทำให้เราไม่มีความสุข หนทางนั้นอาจไม่ตอบ โจทย์ความหมายบางอย่างของชีวิตเรา เพราะจริงๆ เราไม่ได้ใช้ชีวิตเพื่อให้ชีวิตหายไปเรื่อยๆ เราใช้ชีวิตเพื่อมี ความสุข มีความเต็มขั้น มีศักยภาพเพิ่มขึ้น และสามารถใช้ศักยภาพที่มีเพื่อสนับสนุนและดูแลผู้คนที่ได้มากขึ้น อันนี้ ละเป็นความหมายของคุณภาพของคำว่าแม่

เลือกเดินออกจากชีวิตคู่

ชีวิตรวมๆ ในความสัมพันธ์ระหว่างเรากับลูกเป็นไปด้วยความราบรื่น เพราะเราดูแลความสัมพันธ์ระหว่าง กันมาตลอด แม้จะเหนื่อยมากตอนเลี้ยง จุดที่ยากเกิดขึ้นในช่วงที่เราเลือกจะเป็นแม่เลี้ยงเดี่ยว ตอนนั้นเราอยาก ออกจากการมีชีวิตคู่ ขณะสังคมบอกเสมอว่า ครอบครัวที่อบอุ่นต้องมีพ่อแม่ลูก ครอบครัวอบอุ่นต้องมีหน้าตาแบบ

นี้ พ้นไปจากนี้เป็นครอบครัวไม่อบอุ่น การเลิกที่จะแยกออกมาจึงมีผลกับชีวิต เพราะมันไปกระทบความหมายของครอบครัวอบอุ่นที่อยู่ในใจครอบครัว ในใจคนส่วนใหญ่ และในใจลูกด้วย ตัวเราก็คอยดูแลความสุขของลูกที่มันอิงกับความหมายนี้ในใจเขา

พอเราเลือกยุติความสัมพันธ์แบบชีวิตคู่ที่ส่งผลกระทบต่อความสุขในใจลูก มันก็เหมือนว่าเรามีส่วนทำให้ความเจ็บปวดของเขาเกิดขึ้นด้วย เราจึงรู้สึกอยากว่า จะตอบตัวเองอย่างไร จะยืนยันสิ่งที่เราเลือกอย่างไร

ช่วงนั้นเราใช้พลังในชีวิตไปเยอะกับเรื่องนี้ ที่ผ่านมาได้เพราะเพื่อนๆ ช่วยสนับสนุน ให้พื้นที่ในการรับฟัง เรามีเพื่อนหลายคนที่เป็นจิตแพทย์หรือทำงานให้คำปรึกษา การมีพื้นที่ได้บอกเล่าว่า จริงๆข้างในเราคิดและรู้สึกยังไง มันทำให้ได้ยินเสียงความรู้สึกและความต้องการของตัวเองชัด มากกว่าที่ปกติคนมักได้ยินว่า ทางแก้ปัญหาควรเป็นอย่างไร หรือจะทำอะไรให้เรื่องราวผ่านพ้นไปได้ การมีพื้นที่ให้สิ่งที่เราคิดหรือรู้สึกจริงๆได้เปิดเผยออกมา การมีคนที่เราไว้วางใจอยู่ตรงนั้นด้วย จะช่วยให้เรารู้ว่าอะไรที่สำคัญ แล้วเราจะดูแลสิ่งสำคัญหลายๆสิ่งนี้ได้อย่างไร แต่ก็ต้องยอมรับว่าเรื่องแบบนี้ต้องใช้เวลา ไม่ใช่ทุกอย่างจะดีขึ้นภายในพริบตาหรือคลี่คลายภายในหนึ่งเดือน

เรื่องนี้ทำให้เราเกิดความเข้าใจด้วยว่า ตัวเราเป็นบุคคลที่แตกต่างหากกับลูกชัดเจน เพราะปกติแม่มักคิดว่าตัวเองเป็นคนรับผิดชอบชีวิตลูก จะทำอะไรก็ต้องคิดถึงลูก ผู้หญิงส่วนใหญ่โดยเฉพาะผู้หญิงที่กำลังจะแยกทางกับสามีมักถูกบอกว่า ถ้าไม่เหลือปากว่าแรงอะไรก็อยู่ๆกันไปเถอะ แม้กระทั่งผู้หญิงที่ถูกสามีกระทำความรุนแรงก็ยังรู้สึกว่า ถ้าเธอเลือกชีวิตตัวเองแล้วไปกระทบความรู้สึกลูกหรือครอบครัว นั่นแสดงว่าเธอเห็นแก่ตัว

เราทำงานกับตัวเองเรื่องนี้แล้วพบว่า ที่จริงเราเองก็อยู่ในครอบครัวที่พ่อแม่อยู่ด้วยกันครบจนกระทั่งทุกวันนี้ แล้วเราเป็นครอบครัวอบอุ่นและมีความสุขตลอดเวลาเหมือนที่เขาบอกกันไหม มันก็ไม่ใช่นะ เราที่เป็นลูกก็มีความเจ็บปวดบางอย่างจากครอบครัวเหมือนกัน แม้ว่าพ่อแม่จะอยู่ร่วมกันดี ช่วยกันทำมาหากินดี แต่ความเจ็บปวดก็เกิดขึ้นได้กับคนเป็นลูก เพราะฉะนั้นไม่ว่าจะอยู่ในครอบครัวที่มีพ่อแม่ลูกหรือเลือกที่จะแยกทาง คนเป็นลูกก็อาจมีความเจ็บปวดของเขาอยู่แล้ว เราก็เลยรู้สึกว่าโอเค มันเป็นสิ่งที่ลูกจะได้เรียนรู้และเติบโตในแบบของเขา แต่เราก็ดูแล พุดคุย และรับฟังลูกตลอดว่า ผ่านไปแต่ละช่วงเขาเป็นยังไงบ้าง เขาคิดและรู้สึกกับเรื่องพ่อแม่แยกทางกันอย่างไร ความเจ็บปวดของเขาได้รับการเยียวยาไหม ฉะนั้นทำอะไรเพื่อสนับสนุนหรือช่วยเธอให้ดูแลความเจ็บปวดนั้นให้ดีขึ้นได้บ้าง

เราชอบข้อเท็จจริงหนึ่งที่ว่า คนทุกคนอาจไม่ได้เป็นแม่ แต่ทุกคนในโลกนี้มีแม่ นี่เป็นข้อเท็จจริงที่ไม่ได้มาเพื่อให้เราผ่านเลยไป มันไม่เหมือนคำที่ว่า ทุกคนต่างมีแฟน ซึ่งไม่เป็นความจริง แต่ทำไมเวลาที่มีความสัมพันธ์แบบแฟน เราจะรู้สึกเป็นเรื่องโคตรสำคัญเลย แล้วทำไมความสัมพันธ์ที่เกิดจากการที่ทุกคนมีแม่ถึงไม่สำคัญล่ะ มันเป็นส่วนของความสัมพันธ์ที่โคตรสำคัญมากๆเลย จริงไหม แม่เป็นคนสำคัญที่ทำให้ชีวิตคุณอยู่รอดมาได้ แต่ทุกคนกลับไม่มีใครเลือกพ่อแม่ของตัวเองเลย

ความสัมพันธ์นี้อยู่กับคุณมาตลอด และสำคัญมากๆ ฉะนั้นมันต้องมีความหมายบางอย่างให้เราค้น อะไรหรือ มันมีความหมายอะไรหรือต่อฉัน กับครอบครัวที่ฉันไม่ได้เลือก เลยอยากชวนกันดูว่าเราให้ความหมายกับเรื่องนี้หรือมีท่าทีกับมันอย่างไร ซึ่งท่าทีหรือความหมายในใจของเราที่มีต่อพ่อแม่จะเป็นสมการเริ่มต้นบางอย่าง ถ้าเราให้ความหมายในเชิงที่เป็นคุณ เราจะมีท่าทีแบบหนึ่ง แต่ถ้าเราให้ความหมายว่าสิ่งนี้ไม่ควรเกิดขึ้น มันเลวร้าย เราก็จะมีท่าทีอีกแบบ จุดตรงนี้อาจทำให้เราเข้าใจบางอย่างที่มากกว่าปฏิสัมพันธ์ในชีวิต และอาจพาไปเข้าใจต่อว่า เราจะเอาอย่างไร

อย่างเราเองเติบโตในครอบครัวที่ทำมาหากิน แม่และพ่อเป็นคนดู ชอบใช้คำสั่ง ชอบบังคับ ซึ่งเราไม่ชอบเลย ที่นี้พ่อก็มีลูก เราก็เกิดความเข้าใจว่า อ้อ เลี้ยงเด็กคนหนึ่งมันไม่ง่าย เวลาจะบอกให้เขาทำอะไรหรือทำให้เขาเข้าใจอะไรต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ ใช้ทั้งความตระหนักรู้บางอย่างในตัวเอง การดูแลอารมณ์ ความเข้าใจต่อโลกข้างในและข้างนอก แล้วยังใช้ศิลปะในการสื่อสารอีก เราต้องไปเรียนทักษะนู่นนั่นนี่เพื่อมาสื่อสารกับลูกให้เข้าใจ มันซับซ้อน มันยากวะ เลี้ยงเด็กเนี่ย อ้อ แล้วพ่อแม่เธอเรียนอะไรมาล่ะ เขามีชุดความเข้าใจนี้ไหม เออ ไม่มีหรอก เพราะฉะนั้นเขาก็สั่งอย่างนั้นแหละ พ่อแม่เลี้ยงเขายังไง เขาก็เลี้ยงก็สอนไปแบบนั้น แต่บังเอิญวิธีของเขาใช้ไม่ได้กับเราเท่านั้นเอง ความเข้าใจที่เขานี้มันก็ทำให้ความหมายเชิงลบที่เคยมีหายไป

บางเรื่องเราก็มองให้เข้าใจได้ อย่างบางช่วงในการเลี้ยงลูก เราก็ยอมรับว่า เออ ภูเขาได้แค่นี้แหละ มันไม่ได้แยะ แต่ก็ไม่ได้ดีอะไร แค่อวดตัวรอดไปวันต่อวัน คือไม่ได้หมายความว่าพ่อแม่คนแล้ว เราจะพร้อมดูแลทุกอย่างให้อยู่ในมือ เพราะแม่ก็เป็นมนุษย์คนหนึ่ง เขาก็เจอเรื่องยากๆในชีวิต เขากำลังเรียนรู้ ไม่มีใครเคยบอกว่า แม่ต้องเจออะไรบ้าง ฉะนั้นแม่ทุกคนก็ลองถูกลองผิดกันทั้งนั้น การได้เข้าใจแม่ผ่านการเป็นแม่เอง ก็ช่วยให้เราเข้าใจและยอมรับว่า แม่ก็ทำเต็มที่ในศักยภาพที่แม่มีแล้ว

เราเริ่มเข้าใจเรื่องนี้ตอนที่ลูกยังเล็ก และตอนที่เราเริ่มจะแยกทาง ช่วงนั้นเราสัมผัสถึงการดูแลและโอบอุ้มของแม่มากขึ้น แม่เข้ามาร่วมในความทุกข์ของเราจริงๆ หรือการเห็นความรักของแม่ที่มีต่อเราผ่านการที่เขารักลูกเรามากๆ การอยู่ร่วมกันระหว่าง แม่ เรา และลูก ทำให้เราเข้าใจสิ่งที่สะท้อนกันไปมาได้มากขึ้น

ช่วงสองสามปีหลังมานี้แม่เราแก่ขึ้นมาก ทำให้เขาลดบทบาทของการเข้ามาดูแลคุ้มครอง เมื่อก่อนมีอะไรเราก็จะคุยกัน แลกเปลี่ยนบางเรื่อง ทำอะไรด้วยกัน แต่ตอนนี้เขาหลงๆ ลืมๆ คุยบางเรื่องแล้วเราก็ไม่เข้าใจ ทำให้การพูดคุยและปฏิสัมพันธ์ต่อกันลดลง เราต้องดูแลเขามากขึ้น จึงรู้สึกว่าเป็นช่วงหนึ่งที่ท้าทายของชีวิต เพราะลูกทุกคนไม่เคยมีประสบการณ์นี้ แม่ทุกคนก็ไม่เคยแก่ เพิ่งจะมาแก่ มันเหมือนทุกคนอยู่ในงานทดลอง ไม่มีใครรู้เลยว่าต้องทำอะไรต่อ แล้วคุณจะไปคาดหวังให้ทุกอย่างมันออกมาดีที่สุดได้อย่างไร ไม่มีทาง มันจะเต็มไปด้วยข้อผิดพลาดต่าง ๆ นานา ทำใจเถอะ ถ้าเรามองแบบนี้ได้ มันก็เข้าใจได้ เออวะ วันนี้เขาจะมาไมไ่ไหน เราจะรับมือเขาด้วยกระบวนการทำไหน วันนี้เราพร้อมแค่ไหน ถ้าไม่พร้อมก็กลับไปก่อน วันไหนพร้อมหน่อยก็ทำเอะหน่อย เป็นไปตามจังหวะของมัน

ตั้งมั่นกับชีวิตที่อยากเป็น

ประสบการณ์ของการมีลูก และผ่านบททดสอบการแยกทาง ทำให้เราเข้าใจชีวิตที่หลากหลายขึ้น เวลาใครมาพูดว่าไปเจอเรื่องนี้เรื่องนั้นมา เราฟัง แล้วก็ไม่รู้จะไปตัดสินอะไรใครได้ เพราะมีความเข้าใจเพิ่มขึ้น ทั้งของเรื่องราว ชุดประสบการณ์ และอารมณ์ความรู้สึกข้างในของแต่ละคนรู้สึก แล้วเราเองเป็นคนทำงานกิจกรรมเพื่อสังคมด้วย ทำมาตั้งแต่เป็นนักศึกษา เวลามีศักยภาพอะไรเกิดขึ้นในชีวิต เราจะได้ใช้สิ่งที่เกิดขึ้นกับตัวเองไปทำงานในวงที่กว้างขึ้น ไม่ได้แบ่งว่าเป็นเรื่องในบ้านหรือเรื่องนอกบ้าน

งานที่เราทำเป็นงานเกี่ยวกับการคลี่คลายความขัดแย้ง การให้คำปรึกษา การฟัง การรับรู้ความรู้สึก การค้นหาความต้องการลึกๆที่สำคัญในชีวิต การลดการตัดสินกัน ประสบการณ์ที่ผ่านมาทำให้เราเข้าใจว่าการลดการตัดสินมีความหมายอย่างไร การสร้างความเข้าใจในความสัมพันธ์มีความหมายอย่างไร เราได้ใช้คุณภาพของความเข้าใจนี้มาทำงานต่างๆที่อยากทำ พอใช้ชีวิตมา ก็พบว่าหลายจุดที่ยาก เราก็พยายามต่อสู้ ฝ่าฟัน หรือประคับประคองเพื่อให้ได้ใช้ชีวิตตามที่อยากจะใช้ และรู้สึกถึงความตั้งมั่นในชีวิต ในเรื่องที่ทำ ในงานที่ทำ ในเรื่องที่ยากทำให้เกิดขึ้น มันเลยทำให้อยากมีชีวิต คือเข้าใจว่าตัวเองอยากมีชีวิตแบบไหน แล้วกว่าจะได้มีชีวิตแบบนั้นมันไม่ง่าย การได้ใช้ชีวิตในแบบที่เราเลือกจึงเป็นความตั้งมั่น ทำให้มีพลังในการใช้ชีวิต

ทุกปฏิสัมพันธ์ในชีวิตมีบทเรียนให้เราเสมอ มันไม่ใช่แค่การที่ใครสักคนพูดหรือทำอะไรบางอย่าง แต่เขาคอนั้นกำลังจะบอกอะไรที่มีความหมายและเป็นบทเรียนบางอย่างกับเรา การที่เราได้เจอเรื่องเหล่านั้นมันดีมาก ๆ เลย เป็นบทเรียนสำคัญกับชีวิต การที่เรามีโอกาสพบเจอกัน แล้วเขาสันับสนุนเรา เราได้รับการสนับสนุนจากเขา สิ่งนี้มันกำลังบอกอะไรเรา หรือเราเจอเรื่องที่โคตรยากเลย น้ำตาเล็ดทุกวัน ไม่ผ่านไปสักที มันก็คงมีอะไรบางอย่างกำลังบอกเรา

ชีวิตช่วงที่ผ่านมาทั้งในการเป็นแม่และการแยกทาง มันบอกให้เราเงยหูฟังว่า เรื่องนี้มีอะไรสำคัญบางอย่างอยากบอกเราอยู่ ซึ่งถ้าเราไม่เคยผ่านเรื่องแบบนี้ เราจะไม่รู้ว่าการอยู่ในสถานการณ์ที่ยากมันเป็นอย่างไร แล้วเราก็จะไม่รู้ด้วยว่า ในวันง่ายๆ ที่เราตื่นมาแล้วไม่ป่วย มีลูกนอนอยู่ข้างๆ มันมีค่ามหาศาลแค่ไหน เพราะฉะนั้นเราไม่จำเป็นต้องปิดหรือผลักประสบการณ์ต่างๆที่มาหาเรา เพราะจริงๆทุกประสบการณ์กำลังบอกบางอย่างให้เราได้ยิน
